

SLÄKTDATA

Medlemsblad för föreningen Släktdata Nr 1 - 2007

Släktdata:s hemsida
 en av de mer besökta av släktforskarna

Albin Tobiasson
 berättelsen om en emigrant

Johan Didrik Alsing
 prost i Veinge

Rapport från
Bokmässan 2006

LEDAREN

Välkomna till ett nytt år med föreningen Släktdata. Vi kan så här inledningsvis glädja oss åt en geografisk utvidgning av våra register. Många förknippar Släktdata med Bohuslän, och det var ju här föreningen grundades. Men ambitionen att tillgängliggöra register sträcker sig över hela riket, därför är vi extra stolta när vi nu presenterar en stor del nya register i andra län. Senaste uppgiften (2007-02-16) ger beskedet 1.737.819 poster. Att spränga 2 miljonersvallen innan Släktforskardagarna i Halmstad ser nästan rimligt ut med takten registren strömmar till nu. Ett stort tack till alla som bidrar med register, utan Er skulle den här föreningen förstås inte finnas. Och att hemsidan är populär kan ni se på annan plats i detta nummer.

Ett möte har hållits mellan representanter för Släktdata och DIS-Väst. Utbyte av information och förslag till samarbete stod på dagordningen. Detta har resulterat i en överenskommelse om att i fortsättningen en halv sida i våra respektive tidningar, Disketten och Släktdata, får disponeras av den andra föreningen för en artikel om något angeläget. Samverkan på olika släktforskarevenemang är också aktuellt.

Under 2006 arrangerades Släktforskningens Dag runt om i Sverige. Detta tilldrog sig så stort intresse från allmänheten att det har tagits beslut att göra detta till ett årligen återkommande arrangemang som skall äga rum den tredje lördagen i mars. I år blir det alltså den 17 mars. Vår förening kommer då att visa upp sig på Frölunda Kulturhus och i Uddevalla Bibliotek tillsammans med DIS-Väst.

Vår förenings vårmöte kommer att hållas i Utvandrarernas hus den 24 mars. Då kommer, efter de sedvanliga mötesförhandlingarna, Gabriel Wallgren från Arkiv Digital att berätta om deras verksamhet. Arkiv Digital är en ny aktör på det område som tidigare SVAR och Genline varit så gott som ensamma om. SVAR har, som de flesta vet, arbetat med mikrokort och på senare tid även on-line via Internet. Genline var dock först med att tillhandahålla kyrkböckerna on-line. Bådas bilder är i grunden mormonernas filmer från 1940-talet. Arkiv Digital tillhandahåller nyfotograferat arkivmaterial i färg, huvudsakligen från Götaland, ända fram till 1936 på CD-skivor. För Skåneland, det vill säga Skåne, Halland och Blekinge, har företaget DigiArkiv en motsvarande verksamhet.

Avslutningsvis vill redaktionen önska er lycka till med Er forskning under året.

Tidningen i online-version

Detta nummer av Tidningen tillhandahåller vi också i en nätversion för dem som så önskar. Detta nummer finns tillgängligt på följande adress:

Nr 2007/1: http://www.slaktdata.org/tidningen_arkiv/7342k58/

Ovanstående adress har distribuerats via epost till de prenumeranterna som har anmält att de enbart vill ha den elektroniska versionen.

Sökes:

Fler register och registrerare.

Har Du register hemma som Du tycker skulle passa in i Släktdatas register? Det kan gälla avskrivna uppgifter ur födelse-, vigsel-, eller dödböcker. Vi tar tacksamt emot dem i så fall.

Vi behöver också några personer som på rent ideell basis kan hjälpa oss att registrera (mata in) uppgifter i Släktdatas register.

Underlaget utgörs för det mesta av handskrivet material. Vad som krävs är en hyfsat modern dator och lite kunskaper om hur man arbetar i Excel.

Är Du intresserad? Hör av Dig till:

Lennart (medlem@slaktdata.org) eller
Mårten (register@slaktdata.org) eller
se sid. 3 i tidningen.

SLÄKTDATA

är en ideell förening för släkt- och datorintresserade.

Föreningen bildades 1989.

Föreningen verkar för att sprida information om såväl släktforskning som datorteknik för densamma.

Föreningen verkar också för att framställa dataregister till låg kostnad över födda, vigda och döda.

Föreningen upptar medlemmar från hela Sverige och övriga nordiska länder.

Styrelsemedlemmarna finns upptagna på denna sida.

Medlemsavgiften är 125 kr per år och inkluderar TIDNINGEN SLÄKTDATA.

Prenumerationsavgiften för TIDNINGEN SLÄKTDATA är 125 kr per år. Medlemsavgiften/prenumerationsavgiften betalas till föreningens **postgiro 410 40 40 - 3**

Föreningens adress är:

Föreningen SLÄKTDATA
c/o Lennart Larsson
Mossaledsvägen 61
429 34 Kullavik
medlem@slaktdata.org

Föreningens hemsida:
<http://www.slaktdata.org>

TIDNINGEN SLÄKTDATA utkommer med fyra nummer per år. Bidrag i form av artiklar, notiser och tips är välkomna. De skickas till Redaktionen, som förbehåller sig rätten att ändra i insänt material. Privata annonser och upplysningar tas in gratis i mån av plats.

Nästa manusstopp:
14 maj 2007

Framsidan:

Släktdatas hemsida - *screenshot*
Albin Tobiasson / Erickson beskuret kabinettfoto
Bokmässan 2006, *foto Per Liljeström*

Styrelse för SLÄKTDATA 2006-2007

Ordförande **Inger Drottz**
ordf@slaktdata.org
Mejerigatan 12
412 76 GÖTEBORG
031-7034198

Kassör **Lennart Larsson**
medlem@slaktdata.org
Mossaledsvägen 61
429 34 Kullavik
031-93 33 70

Ledamot **Öystein Andersen**
ansvarig för medlemsregistret
webred@slaktdata.org
Flöjtgatan 11
421 39 V. Frölunda
031-89 94 92

Suppleant **Bibi Karlson Arvhede**
jocin@comhem.se
Cederflychtsg. 3 läg. 436
422 54 Hisings Backa
031-56 27 92

Vice ordf. **Elsa Sjödal**
elsav@slaktdata.org
Västra Stillestorpsgatan 25
417 13 Göteborg
031-22 98 12

Suppleant **Bengt Pettersson**
bengt@slaktdata.org
Tornväktaregatan 8 C
415 07 Göteborg
031-26 44 30

Sekreterare **Björn Jönsson**
sekr@slaktdata.org
Sanne-Heden 15
450 54 HEDEKAS
0524 - 304 35

Redaktion för TIDNINGEN SLÄKTDATA

Johnny Kjellberg
tidningen@slaktdata.org
Ålängsvägen 4
793 70 Tällberg
0247-79 81 98 (dag), 0247-503 40

Lars Hellgren
redaktion@slaktdata.org
Sparvvägen 7
434 96 Kungsbacka
0300-213 33

Artiklar för publicering skall skickas till Johnny Kjellberg.

Webbmaster

Mats-Olof Sander
webmaster@slaktdata.org
Rörviksgatan 17
421 65 V Frölunda
031-68 56 26

Ansvarig Släktdatas register

Mårten Sjöbris
register@slaktdata.org
Guldringen 42
426 52 Västra Frölunda
031-29 06 40

INNEHÅLL:

Ledaren	2
Föreningsinformation	3
Handel med Veinge pastorat	4
Albin Tobiasson - Om en emigrant.....	6
Bokmässan 2006	8
Jordskalv i västra Sverige	9
Resultatet av ett samtal om släkt.....	10
Kusiner och halvkusiner.....	12
Släktdatas webbplats	13
Bokanmälan Trumpetarsläkten Edman	14
Nya register i SLÄKTDATAs arkiv.....	15
Kalendarium.....	16

Handel med Veinge pastorat 1777

av Stefan Ingemarsson

Veinge pastorat är ett regalt pastorat. Vad betyder det? Jo, det är Kungl Majt som fäller avgörandet vem som ska bli ny präst oavsett vad församlingen och domkapitlet har för tycke. Men det är domkapitlets roll att nominera tre sökanden till Veinge, de tre bästa efter förtjänst och skicklighet.

De tre nominerade ska provpredika i församlingen. Och sen ska det röstas om vilken präst som är bäst. Ibland har ståndspersonerna sin favorit, domkapitlet sin och bönderna sin.

De tre utvalda bjuds följaktligen in till Veinge kyrka för att hålla provpredikningar där. Sedan ska man ha en intervjurunda, en så kallad frågedag.

Kontraktsposten, Pehr Osbeck, är "revisor" och kontrollerar att allt gått rätt till. Han frågar om provpredikningarna skett i laga ordning, om församlingen är nöjd med de tre nominerade och undersöker så att det inte finns jäv bland valförrättarna. Är församlingen inte tillfreds med de tre nominerade finns det även möjlighet att kalla en fjärde provpredikant.

Kyrkoherdevalet mellan de tre kandidaterna förrättas av Osbeck den 12 januari 1777 i Veinge kyrka efter avslutad gudstjänst.

Ett val brukar gå till på följande sätt: Kontraktsposten håller först ett kort tal från altaret. Han understryker hur viktigt det är att församlingen får rätt präst.

Vallängden är framlagd på ett bord i kyrkans kor. Kontraktsposten och valnotarien Tobias Banck tar plats vid bordet. Osbeck ska nu uppmana alla som inte äger rösträtt att lämna kyrkan, t ex myndighetspersoner eller de i beroendeställning till kandidaterna. Prosten påminner om att valet ska ske i lugn och ordning!

Ståndspersoner, kyrkovårdar och sexmän ska efter detta komma fram till bordet för att hjälpa valförrättaren med identifiering av de röstande.

De röstande ropas upp en och en och går fram till valbordet där de muntligen eller skriftligen lägger sin röst. Endast hemmansägare får rösta. Ett hemman är lika med en röst. Ståndspersonerna som äger många hemman får sålunda flest röster, ungefär som i en aktiebolagsstämma.

Alla röster räknas och protokollförs.

Jonas Wallin, 58 år, född i Marstrand, komminister i Fagereds pastorat i Kungsbacka, får flest röster. (Han blir sedermera kyrkoherde i Kungsåters pastorat i Varberg, dör 1794.)

De andra två nominerade är laholmsborna vice pastorn Elias Bellander, ålder okänd, samt collega scholae [skolläraren] Leonhardt Vilhelm Ulfgren, 55 år. Han började som "kollega" 1757 i Laholm och är en förtjänt och pliktrogen lärare.

Ulfgren får näst flest röster. På tredje och sista plats kommer Elias Bellander.

Efter omröstningen ska domkapitlet upprätta ett beslutsunderlag till Kungl Majt med kompletta meritförteckningar på de nominerade. De ska stå i ordning efter omröstningen. Som bilaga finns en lista på

Johan Didrik Alsing
(1740-1814)

- Född 11 feb 1740 i Sahlkällan, Foss socken, Bohuslän
- Skeppsbedikant på "Prins Carl" Ostindiska Kompaniet jan 1765 - sept 1766
- Regementspastor 1772 (Bexell och Skarstedt) Bohusläns dragonregemente
- Placerad i Forshälla, arrenderade Komungsberg (Skarstedt) 1770-talet
- Pastor i Veinge - Tjärby pastorat 19 feb 1777
- Avled 16 maj 1814 i Veinge

samtliga sökanden till tjänsten, också den med meriter. Så har valberedningen gjort sitt och nu ska kungen verkställa utnämningen.

Men ingen av dem får jobbet.

Till tjänsten i Veinge sökte sammanlagt sjutton personer, bland andra Alsing som först nominerats av domkapitlet. Alla utom en som inte utvalts i första omgången överklagar domkapitlets nominering av Alsing.

De lyckas med sin protest. Alsing "utklagas", han stryks från nomineringslistan.

Med vilka argument lyckas man peta Alsing från listan? Erfarenhet, kompetens, utbildning och ålder styr vanligtvis domkapitlets val. Alsings sammanlagda anställningstid är bara 12 år. Eventuellt räknas hans tid i fält under orosåret 1772 hos de Gröna dragonerna som mer värda. Det skulle ge bonusmerit.

Alsing har en magistertitel och ostindierna som trumfkort. Hans vurmande för herrnhutismen skulle däremot kunna ligga honom i fatet om det kommit övriga till kännedom.

Det som troligen sticker ut i Alsings kompetensprofil, som inte är så bra, är hans relativt unga ålder, 37 år. Ska chansen

till pastoratet nesligen gå honom förbi?

Men ett brev dimper ner hos Alsing. Det innehåller ett bestickande förslag från en handläggare på domkapitlet. Erbjudandet gäller att han mot 200 plåtar ska få stå kvar i den nominerade gruppen! "Plåtar" är talspråk, d v s 200 daler kopparmynt. Förhållandet till silvermynt är 3:1, det blir i det här fallet 67 daler silvermynt.

Någon i domkapitlet vill göra sig en extra hacka på att fixa nomineringen och förkasta de andra sökandens överklaganden. Men Alsing tackar nej till erbjudandet. Hur förs Alsing avböja "hjälpen" när han är så hågad på ett eget pastorat?

Prompt åker han definitivt ut från listan.

Den 12 januari hölls prästvalet i Veinge kyrka. Tjänsten ska tillsättas den första maj som är den brukliga tillträdesdagen för nya präster. Men innan tillträdet ska kungen skriva fullmakten för den vinnande prästen och hans pastorat.

Nu är goda råd dyra om Alsing ska vara kvar på banan. Tiden är knapp.

Eftersom Alsing är regementspräst, en krigspräst, har han faktiskt en chans till att söka. En extraordinär möjlighet! Det udda regelinslaget för regala pastorat innebär att fler sökanden kan anmäla sig själva "utom förslag", prästtillsättningsens wild card. Det utnyttjar han.

Wildcardprästerna söker jobbet direkt hos kungen, utom räckhåll för domkapitlets granskning. Det är bara vissa prelater förunnat; hovpredikanter och krigspräster samt komministrar och skolpräster i Stockholm.

Men det duger inte att springa till kungen hur som helst och ropa "här är jag". Man måste ha en rekommendation från en betrodd person, helst så högt uppsatt som möjligt. Alsing beslutar att resa till Stockholm för att söka upp riksrådet Carl Fredrik Scheffer.

Det är vinterväglag i februari 1777. Mellan Forshälla och Stockholm är det 44 mil. Hushållningsjournalen berättar om vädret i februari:

"Kölden var lindrig, sällan mer än 11 grader under fryspunkten. Men sedan började kölden under nordanväder tillta, så att den samma om morgonen den 19, var 21 grader under fryspunkten..."

Väl i det vintriga Stockholm träffar Alsing Scheffer.

Carl Fredrik Scheffer, 61, var en gång Gustav III:s guvernör och har med åren utvecklat en förtrolig relation till kungen.

Scheffer deltog bland annat i kungens resor i Europa. Scheffer har själv många kontakter i Frankrike. Gustaf III använder honom flitigt som språkrör i olika ekonomiska samhällsfrågor där franska ismer står som modell.

Scheffer är en stor vän av upplysningstidens idéer och vill exempelvis främja utbildningsväsendet. Fast han betraktas av vissa som en opportunistisk politiker. Han engagerar sig i stort sett alla aktuella frågeställningar och sitter bland annat som direktör i Ostindiska Kompaniet.

Riksrådet hade 1772 lovat att Alsing skulle få tjänsten i Forshälla. Den gången blev det inget av, kanske kan Scheffer fixa jobbet i Veinge i stället? Ja, Scheffer kan ju inte tillsätta tjänsten själv, men fina vitsord för Alsing skulle han kunna bidra med.

Har man ett inflytande som Scheffer så får man räkna med att regelbundet bli uppvaktad med suppliker om rekommendation till bättre befattningar. En supplik betyder böneskrift. Man tigger om vitsord. Det förekommer ofta och på alla nivåer i samhället.

Vilken rekommendation kan tänkas slå högre än Scheffers? Han känner Gustaf III som sitt eget barn.

Att han verkligen skriver en rekommendation för Alsing är en hypotes som bygger på Alsings dagboksanteckningar, refererad av Skarstedt.

Den 19 februari ska ärendet om pastoratet föredras för Gustaf III, vanligen dras ärendet av inrikes civilexpeditionen.

Scheffer och Alsing umgås på ett avspänt sätt den dagen. Scheffer är engagerad i nummerlotteriet. De följer dragningen.

Alsing skriver: "...fast en viss betydande man samma dag, då vi stod och såg på nummerlotteridragningen sa: lika så litet får du idag Veinge som du vunnit på lotteriet..."

Riksrådet är starkt skeptisk. Så godtyckligt fungerar det korrupta systemet att Scheffer själv anser sin rekommendation vara värdet av en lott dragen ur nummerlotteriet!

För att bättra på oddsen kan suppliken till civilexpeditionen kombineras med en dusör från prästkandidaten. Detta kallas för en "förgylld supplik". Kungl Majts byråkrater bereder prästvalsärendet genom att skriva ett yttrande (där prästen rekommenderas av en ståndsperson). Vilken präst som kommer upp i föredragningslistan kan bero på mutans storlek till tjänstemannen.

Uppenbarligen känner i alla fall inte Scheffer till någon muta när herrarna följer lottdragningen.

Det finns i Riksarkivet föredragningslistor daterade 1777 som förste expeditionsse-

kreterare vid inrikes civilexpeditionen Elis Schröderheim skrivit. De kan låta så här:

"Om Borgå jurisdiktion bönfälla presidenten Leijonhufvud för borgmästar Ignatius, general Trolle för Synnerberg, lagman Jansson för sin måg Ullner ..."

Om Töfsala pastorat landshövdingen greve Rosen för Idman, kornett Jernfeldt för sin informator Avellan ...

Om Sölvesborgs pastorat landshövdingen baron Sparre, som där i församlingen har egendom, för vice pastorn Sellander ... Om Äsphults pastorat i Skåne överste Gustafschöld i ömma termer för regementspastorn vid konungens regemente Strand, även hans kusin sekreteraren i Archivo Strand."

Elis Schröderheim (1747-1795) är populär hos kungen. Det är en kul typ. Han deltar så gott som alltid i kungens nöjen och bidrar till den goda stämningen med sina kvicka skämt. 1775 blir han förste expeditionssekreterare vid inrikes civilexpeditionen. Han kommer att dela kungens intresse för mystik och frimureri och det gör att banden dem emellan stärks.

Elis Schröderheim är föredragande för ärenden som gäller pastoratstillsättningar. Han utnämns 1782 till statssekreterare för inrikesärendena. Handelen med pastorat drivs då systematiskt.

Det finns emellertid många exempel på att Gustaf III direkt själv hanterar pastorat som man på medeltiden gav förläningar. Pager, gunstlingar och unga officerare får rätten att sälja pastoratet till de diskret högstbjudande. Kungen skapar en korrupt kultur som sprider sig ned i leden.

Gustaf III skriver teatern Gustaf Vasa och premiären var succéartad. Många i ensemblen skulle belönas tycker kungen och ett sätt att premiera är att lova bort en sälj rätt på Aلسeda pastorat i Småland till huvudrollsinnehavaren. Den är värd 3000 rdr.

Adolf Fredriks församling i Stockholm värderas till 4000 rdr.

När kungen själv lovar bort pastorat finns det inte så stora pengar att kamma hem för Schröderheim eller av kanslipersonalen. Vissa tjänstemän med låg lön har dock "sportlers" som en rörlig tilläggsdel. Sportler är som dricks, en biinkomst eller gåva. Det är en del av tjänstevillkoret. Det räcker med en kontrasignering av pastoratsfullmakten av tjänstemannen för att förvänta sig laglig dricks.

Det blir ett djupt missnöje bland prästerskapet på grund av alla konstiga tillsättningar. Den käcke Schröderheim får klä skott för pastoratshandeln och blir offentlig syndabock. Gustaf III skriver 1786 ett brev om nya principer för prästerliga beford-

ringar för att lugna opinionen. Man tillsätter en ecklesiastikberedning. Schröderheim blir nu omöjlig på statssekreterarposten.

Efter denna förordning får Gustaf III det lite lugnare med att hantera allt tjat om pastorat. År 1791 säger han att han "haft mycket lugn sedan 1786, då han förut var jämt oroad av förord ifrån tio personer för diverse kandidater". Genom reformen lugnades även prästerskapet som varit skärade av rykten om förändringar av villkoren kring representationen i maktens korridorer.

Resultatet av Alsings resa till Stockholm 1777 kom att bli framgångsrikt.

Den svinkalla 19 februari får Alsing Kungl Majts sin hett eftertraktade fullmakt på Veinge pastorat. "Transporterad [befordrad] utom förslag, kostade 700 daler silvermynt." Detta skriver Alsing i Veinges annotationsbok till efterkommande, uppenbarligen utan att skämmas för sig. Den nominerade Jonas Wallin från Fagered kan känna sig blåst.

Priset för pastoratet verkar modest med tanke på de priser som uppstår i mitten av 1780-talet. Det kan bero på att Alsing är ganska tidigt ute med att köpa sitt pastorat under den tioårsperiod som företeelsen har sin topp. Det beror möjligen även på att Veinge inte är det värsta feta pastoratet.

Referenslitteratur

- Berättelser ur svenska historien. Nionde bandet. Gustaf III, Gustaf IV Adolf. Bäckström PO, Starrbäck CG. Stockholm 1886.*
Elis Schröderheim. En levnadssaga från Gustaf III:s tid. Schück, Henrik. Stockholm 1942.
Göteborgs stifts herdaminne. Skarstedt, Carl Wilhelm. Ny upplaga, Göteborg 1948.
Göteborgs stifts herdaminne ur kyrkan och skolan. Skarstedt, Carl Wilhelm. Häftesvis utg, 16, 1878-1885, Lund 1885.
Journal/Ny journal uti hushållningen 1776-1813. Del 1 3. Projektarbete inom UpplandsBro Kulturhistoriska Forskningsinstitut åren 1993-2001. Sammandrag av Sandén, Gudrun. Upplandsbro 2001.
Obefordrade präster. Strängnäs stifts herdaminnen, del 4. Löthner, Lennart. Kumla 1995.
Svenskt biografiskt handlexikon. Hofberg, Herman, Heurlin, Frithiof, Millqvist, Viktor, Rubenson, Olof. Stockholm 1906.
Sveriges kyrkohistoria. 5. Individualismens och upplysningens tid. Lenhammar, Harry. Trelleborg 2000.
Uppsala stifts herdaminne. 1. Stiftshistoriska perspektiv. Arkestiftets herdaminneskommitté under redaktion av Ragnar Norrman. Uppsala 1980.

Otryckta källor

- Annotationsbok för Veinge pastorat. Landsarkivet Lund.*
Göteborgs Nations matrikel 1610-1819. Uppsala Universitets handskriftsarkiv.
Prästval i Veinge pastorat 1777. Landsarkivet Lund.

Albin Tobiasson - om en emigrant

Av Gullbritt Zohra Karlsson

Jag vill berätta lite om min mormors farbror, som utvandrade till USA 1888. Mitt intresse för hans levnadsöde väcktes när jag läste några av de brev han skrivit hem till sin mor och sina syskon i Sverige.

Min mamma hade hört talas om sin mamas farbror Albin, som skulle ha gått till sjöss och försvunnit i Amerika. Men mer än det och hans namn kände vi inte till. Det visade sig dock finnas ett fotografi av honom i hans gamla barndomshem, som vi brukar besöka om somrarna. Där fanns också ett foto av hans grav, sju brev, det första daterat 1888-07-04 och det sista 1898-08-15 och ett skolbetyg. En släkting hittade Albins två avmönstringsbetyg bakom insidan av locket till en ask, som fanns i hans brorsdotters hem. Jag hoppas kunna hitta fler uppgifter om hans liv så småningom.

Albin Tobiasson föddes i Stora Hästum, Lurs församling, Göteborgs och Bohus län, 1867-03-01. Hans föräldrar var bönder och hette Tobias Eriksson och Oleana Andersdotter. Huset han föddes i byggdes 1857 av hans far Tobias. Idag ägs det av Tobias barnbarnsbarn.

Albin hade fyra syskon, tre äldre: Mathilda f. 1861, Adolf f. 1863, Edvin f. 1865 och ett yngre: Britta Lovisa f. 1869. Föräldrarnas första barn var ett tvillingpar, Kristina och Adolf Bernhard födda med ett par dagars mellanrum (1860-12-05 respektive 12-08). Dessa dog som spädbarn, pojken 11 dagar gammal och flickan 22 dagar gammal.¹

Albins far dog 1873 när hans äldsta barn var 12 år och Albin 6 år. Brodern Adolf, som då var 10 år, kom att så småningom överta gården. Han gifte sig med Amalia Johansdotter och de fick 13 barn, varav ett är min mormor.

Albin gick i Lurs folkskola i Lurs församling från januari 1878 och han slutade i december 1881. Han var då 14½ år. Avgångsbetyget visar att han var godkänd i ämnena modersmålet inom folkskolans lärokurs, biblisk historia, katekes, skrivning, räkning, geografi, naturlära, geometri och linnearteckning och frihandsteckning. I

ämnet sång var han svag, i modersmålet inom småskolans lärokurs fick han med beröm godkänt. Folkskolelärare var A. Asklund. Betygsgraderna var berömlig, med beröm godkänd, godkänd, svag, underhållig. Albin hade ådagalagt mycket gott uppförande och mycket god flit. Vitsord för uppförande och flit var mycket gott, gott, mindre gott, dåligt.

1883-03-17 skrevs Albin in i sjömansbok. Han var 16 år. Albin tjänstgjorde i två omgångar under tre års tid på skeppet Amalia, hemmahörande i Göteborg och som gick till Medelhavet (Italien och Spanien), Östersjön och tillbaka till Göteborg. Under den första omgången mellan 1883-01-23 och 1884-11-12 var månadshyran 20 kronor. Avmönstringsbetyget visar att han inte hade några

mönstringen skulle Albin snart bli 19 år.

I husförhörlängd för Lur 1886-1890 står det att Albin bevisat beväringssmöte 1888 (den tidens värnplikt). Samma år utvandrar han enligt sina brev till Amerika. Han är då 21 år.

Officiellt flyttade Albin från Lur 1889-02-02 (husförhörlängder 1886-1890 Lur). Hemmason Albin Tobiasson hade fått Konglig tillåtelse att utvandra från Stora Hästum till Amerika (förhörsboken 104).

Albin, hans vän, 23-årig Torin Andreasson (skrivs Toren i passagerarlistorna) och snickare Martin Johansson, 19 år, avreste med destination Eau Claire, Wisconsin, 1888-06-02. De åkte med

S/S Zaandam, Amsterdam-New York

åkommor som kunde hindra honom i tjänsten, att han var nykter, uppförde sig bra mot befälet och bland besättningen, var kunnig i sjömansarbete, att rodret kunde ombetros honom och att han var arbetsam. Han hade fullgjort den åtagna tjänsten berömligt. Här var kriterierna berömligt, gott, antagligt och odugligt. Albin hade ännu inte lärt sig sy segel. Betyget är undertecknat av Gustaf Gädda, ombudsman för Göteborgs sjömanshus och C. M. Gudeson, befälhavare.

Avmönstringsbetyget från den andra tjänstgöringen på Amalia mellan 1884-12-23 (el. 25) och 1886-01-26 visar att Albin nu lärt sig sy segel. Månadshyran var 22 kronor. Vid av-

S/S Drammen från Oslo via Fredrikstad till Amsterdam för att där byta till S/S Zaandam och åka vidare till New York.²

Det första brev som Albin skrev från Amerika till sin bror Adolf är från 1888-07-04. Albin hade anlänt till New York 1888-06-28 från Amsterdam³ med ångbåten Zaandam (ägare: Holland America Line).⁴ Att resan tog jämt fjorton dagar med utmärkt väder berättar han för sin bror i brevet. Enligt passagerarlistan (Ancestry.com – New York Passenger Lists 1820-1957) är han sjöman och bagaget är ett kolli. Hans vän Torin, också han sjöman, är med på resan, likaså Martin Johansson som omnämns i Albins första brev.

Efter att ha anlänt till New York låg de kvar i två dagar och for därefter till Eau Claire, Wisconsin, där Martin stannade. Albin och Torin väntade på sitt bagage ett par dagar och fortsatte sedan till Porter's Mills lite söder om Eau Claire. Där fick de efter två dagar arbete vid ett sågbruk. Det är dåliga tider och många går arbetslösa. Albin träffar släktingar och många bekanta från Sverige, bl. a. Hilmer i Öhn, Anders i Rös, Edwin Edvarson, Carl Olsson i Lursäng och några från Höghem.

När Albin kommit till USA börjar han använda sin fars efternamn men stavat Erickson. Under sin första höst i Wisconsin 1888 hade han och Torin arbete i skogen under två månader. I december är båda arbetslösa och Torin åker till sin bror Gustaf i Chicago. Både han och Albin, som varit oskiljaktiga sedan de reste hemifrån, får nu reda sig var och en på sin plats.

Albins kusin Emma hade som barn utvandrat till Wisconsin med sina föräldrar och syskon via Norge sex år före Albin. När hon var 15 år gammal 1887 gifte hon sig och paret fick en dotter 1888-12-09. Albin var på fadderkalas hos hennes familj sin första vinter i Wisconsin och på julkalas hos en svensk familj och nyårsfest hos en annan svensk familj.

Efter tre år i Amerika förstår Albin att han lider av någon sjukdom. Vi vet inte mycket om vad han gjorde under 1889 och fram till november 1891, då han i ett brev skriver att han lever ett liv med motgångar som kanske en gång övervinns. Han har inte varit frisk en dag sedan augusti 1891. Han hade haft arbete den sommaren och hade arbetat i skogen vintern innan men blivit så illa sjuk att man fick köra honom ut ur skogen. Albin sökte många olika läkare,

bl. a. en berömd norsk doktor i Minneapolis. Ingen av läkarna kunde säga vad för sjukdom han led av och ingen bot kunde de ge. Sjukdomen kändes i ryggen och magen. Det finns inga brev

I ett brev daterat 1892-01-13 skriver Albin till sin bror och ber denne att inte tala om för modern, eller för folk och grannar vad han skriver om hur han lever nu. Hans hälsa är så dålig att han inte kan arbeta. I alla brev som finns kvar visar han glädje över att höra att de mår bra där hemma:

*Oförglömda Moder o. syskon lef wäl !!!
Jag får nu med en broderlig hälsning, samt äfwen en hjertelig tacksägelse hem-bära till eder, för det sist wälkomna bref, i hwilket jag hörde att ni alla lefde med hälsans glada dagar och detta är warkligen det roligaste för mig att höra...*

1893-12-08 gifte sig Albins bror Adolf i Sverige. Han levde kvar på gården där han, Albin och syskonen fötts. Deras mamma Oleana avled 1894-11-28. Albin var då i Amerika och hade samma år fyllt 27 år.

1898 får Adolf ett kvitto på att Albin mottagit modersarv på 129 kronor. Kvittot är undertecknat i Eau Claire 1898-08-15 med namnet Albin Tobiasson. På baksidan har Albin skrivit:

Du må wara snäll och hafwa öwerseende

med mig att det har dröjt så längen med det här qwittot, här på platsen är det inga Swäniska Embetsmen och heller intet något Konsulat utaf något slag så jag måste anlita "Lawyers" (eller Sakförare) eller hwad wi will kalla dem.

Albin Erickson avlider 1898-11-15 i Eau Claire City. Han hade fyllt 31 år. Dödsorsaken var tuberkulos i rygg och lungor.

Albin Tobiasson / Erickson

kvar i Hästum från Albin skrivna efter januari 1892 annat än några rader på baksidan av ett kvitto från 1898. I brevet från 1892 berättar han om hur han upplever sin sjukdom. Enligt nu levande släktingar i USA ska Albin ha arbetat på världsutställningen i Chicago 1893. För övrigt har vi i dagens läge inga uppgifter om hans liv mellan 1893 och 1898.

Albins syster Lovisa emigrerade till Amerika enligt utflyttningsattest 1890-08-01. Hon var bosatt i Massachusetts. Albin hade brevkontakt med henne.

1 <http://www.slaktdata.org>

2 <http://www.digitalarkivet.no>

3 <http://www.ancestry.com>

4 <http://www.norwayheritage.com>

Bokmässan 2006

(Bok- och Bibliotek)

Referat av Per Liljeström.

Så har alla bokälskares stora årliga begivenhet ägt rum. Under fyra dagar i september samlades bokfolk av alla slag i Göteborgs Mässhallar. Nu har Bokmässan blivit så stor, att jag under tre dagar och sammanlagt 20 timmar ändå missade några utställare. Å andra sidan la jag väl extra tid på intressanta och överraskande presentationer.

Chockad

Jag vill först tala om hur stressad och chockad jag blev, när jag redan efter en halvtimme blivit av med entrébiljetten. Snabbt till presscentret där jag något nervöst försöker förklara vad som hänt.

-Du har blivit av med din biljett och vill ha en ny, konstaterade kvinnan vid disken.

-Ja.

-Bara datorn blir ledig så fixar jag det, säger kvinnan.

På så sätt får jag en ny biljett med en bättre hållare. Ett stort tack till personalen i Presscentret!

Jag ilar iväg till Åsa Mobergs och Bengt Göranssons seminarium om Åsas senaste bok, *Lustpunkten*. Med en minut tillgodo går jag ned för den långa och höga gradängen för en bra plats nära podiet.

Detta är det enda seminarium jag bevisar under mässan. Mycket intressant att höra Åsa Moberg berätta om hur hon utan egentlig utbildning kunnat bli en accepterad journalist och författare. Trevligt att också höra Bengt Göranssons kommentarer, påståenden och bemötanden.

En mycket berikande stund!

Ut på mässgolvet

En snabb promenad till Natur och Kultur för att träffa Åsa Moberg och skaffa ett dedicerat ex av *Lustpunkten*.

Nu börjar den verkliga rundvandringen, som jag numera alltid börjar i det skepp där Tre Böcker håller till. Det gäller ju att kolla när Lena Pilborg bokat in olika författare, samt att få en

rekommendation på en bra "göteborgsbok" att skriva en bokanmälan om. I år väljer jag Lena Anders Johnsons bok *Ett porträtt av Torgny Segerstedt*.

Vandringen fortsätter, och plötsligt fångas jag rösten från en man, som har något tilldragande att berätta. Där blir jag stående tills han kåserat färdigt om Digistan, det fiktiva samhälle som vi numera lever i. Ett dedicerat exemplar av Ulf Wickboms *God morgon Digistan* tar plats intill Torgny Segerstedt och Eva Moberg i kassen. Och det skall nog bli fler.

Fryshuset

Högt över publik och mellanväggar ser jag namnet Fryshuset. Kan min släkting Anders Carlberg vara här? Minsann där står han. Vi pratar en stund, och han beställer min släktrönik. Så får även jag sålt en bok på mässan.

Dessutom berättar Anders att en av våra gemensamma släktingar – Lars-Christer Olsson - tagit kontakt med Anders vid något tillfälle. Det gläder naturligtvis släktoforskaren att krönikan skapat ytterligare kontakter.

Två av Anders böcker och en presentation av Fryshuset försvinner ner i kassen.

Många böcker

I tur och ordning köper jag ett stort antal böcker – några får jag för att göra bokanmälan till "mina" föreningstidningar. Alltså de tidningar som jag representerar på mässan.

Exempel på böcker, som nu finns hemma för studier är:

Lasse Eriksson presenterar *De Norrbottniska Satansverserna*

Berömda kvinnor i historien

(Peter Gissy)

Dömd att stenas (S. Hussain)**Verser vid Vättern** (Alf Henrikson)**Härf från till långsamheten**

(Lena Pellin)

Andra dagen på mässan

På fredamorgonen stöter jag på Lasse Eriksson, och vi pratar om mina anmälningar av hans böcker som bygger på gedigen släktforskning – **Boken om Sofi och Boken om Gerda**.

Vi står precis vid Ulf Wickboms monter, och snart är även han med i samtalet. Nu blir jag ägare till **De Norrbottniska Satansverserna** av Lasse Eriksson och Ronny Eriksson.

Nya Sverige

I den fortsatta rundvandringen träffar jag K-G Olin, finländaren som skriver så fint om utvandrare från Finland och Sverige. På den tiden kallades dessa länder Östra Sverige och Västra Sverige eller Egentliga Sverige.

K-G:s nya bok (2006) **Amerikafararna – Åter till Nya Sverige**, blir ett anmälningsexemplar. (Anmäldes i nr 4/2006, red anm)

Björn Hellberg

Fler böcker

I kassen hamnar också vännerna Björn Hellbergs och Lennart Lauensteins böcker. Björns är ny, men Lennarts är en äldre bok som jag missat. Och detta trots att Lennart och jag varit arbetskamrater.

Som släktforskare blir jag intresserad av Ludvig Rasmussons bok **Hemvändarna**. Den handlar om moderna emigranter, som under kortare eller längre tid varit utomlands, men som av olika skäl vänt åter till fosterjorden. Här finner jag bl.a. Torbjörn Nilsson, fot-

bollsängeln från Göteborg och Jonsered.

Det är många trevliga bekantskaper jag gjort genom åren på Bokmässan, och även i år blir det några nya. Gårdagens Ulf Wickbom räknas naturligtvis dit och så den trevlige tevetemereologen Pär Holmgren. Jag får en god pratstund (i dubbel bemärkelse) med honom, och köper **Metereologernas Väderbok** av Pär Holmgren och Claes Benser.

Väderboken skall jag när tiden är inne med glädje spanna ögonen i.

TV-meterologen Pär Holmgren

Lördagens mässbesök

Idag bjuder jag på skjuts till mässan. Det är våra grannar och goda vänner Anita och Lars Borke, som också vill tillbringa några timmar tillsammans med annat bokfolk. Lars har förresten skrivit en bok (2005) om den norske nazisten och tortören Henry Rinnan.

Bokmässeväskan

I min stora axelväska samlar jag ytterligare litteratur. Ja, jag har insett att jag måste ha något större att samla materialet i, så därför har jag denna väska i garderoben, medan jag inne på mässan bär ett par tygkassar och naturligtvis kameran.

Här ytterligare prov på ”samlarböcker”.

Rapsbaggarna

(Karin Brun Holmqvist)

Perspektiv – visioner av en stad

(Göteborgs Stadsmuseum)

Arkitekten och staden**Göteborg genom ritningar**

(Bägge av Gun Schönbeck)

och ytterligare några.

Frågan är om jag hinner läsa allt innan nästa bokmessa.

Jordskalv i västra Sverige

Av Per Liljeström.

De flesta dalslänningar och bohuslänningar känner till att deras hemtrakter drabbades av en kraftig jordbävning i början av 1900-talet. Många hade föräldrar, som kunde berätta om händelsen, vilken inträffade under högmässan söndagen den 23 oktober 1904. Jordskalvet är det kraftigaste som registrerats i våra trakter och hade värdet 6 på Richterskalan. - Så här skrev man i Bohuslänningen tisdagen den 27 oktober 1904:

Uppskakande då - Panik i kyrkorna

Man erhöi här uppe i norden i söndags en mäktig förnimmelse af de väldiga naturkrafter, som befinna sig i värksamhet i jordens inre. Vid ½ 12-tiden på dagen – närmare bestämdt kl. 11.27 f.m. – hördes litet hvarstades, i stad som ute i bygd, i land som vid strand, dofva ljud såsom af en aflägsen åska. Dånät växte i styrka och tedde sig ögonblicket därpå som t.ex. när en ångvält drager fram öfver en gata. Men det blef än värre. Husen började allt häftigare darra, och man fick liksom en förnimmelse af att allt skulle störta sönder och samman.

Den första och kraftigaste jordstöten torde varat 10 à 12 sekunder. Om en eller annan minut följde en ny stöt, något mindre kraftig, och därpå ett par tre dyningar af jordskalfven.

Om Dalsland kan man läsa:

Husen syntes vilja falla i spillror, skorstenar nedstörtade och murar rämnade. Ödeborgs Kyrka utrymdes, och gudstjänsten fortsatte i skolhuset. I Valbo Ryrs Kyrka råkade en kvinna under trängseln och villervallan att få ena benet afbrutet, hon vårdas f.n. på Uddevalla Lasarett.

I Högsätters Kyrka föll en ljuskrona ned, och folket rusade ut i full panik. Liknande uppståndelse ägde rum i Färgelanda.

Befolkningen var skräckslagen.

Stort område berördes

Skalvet märktes på många ställen i vår del av världen. Mest markerat märktes jordbävningen i södra delarna av Sverige och Norge, i Danmark, Nordtyskland, Baltikum och sydvästra Finland. Men enligt dagspressen kände man också av skalvet i norra England och Skottland, liksom i norra

fortsättning på sid. 12

RESULTATET AV ETT SAMTAL OM SLÄKT

av Lars Hellgren

Slutet av femtiotalet var jag på besök hos släktingar i Stockholm. Under kvällen kom vi att tala om släktförhållanden. Redan på den tiden tyckte jag att ämnet var intressant även om det ännu skulle dröja många år innan jag aktivt började forska. Min släkting, som tillhörde generationen före mig, visade mig en släkttavla som upptog avkomlingar till min farfars morföräldrar. Jag tyckte att den var både intressant och spännande och det hela slutade med att jag fick en kopia som jag sedan haft i min ägo, och som jag ibland tagit fram och tittat på. Och funderat över.

Släkttavlan visar avkomlingarna till trädgårdsmästaren Johan Lundmark, född 27 juni 1793 i Näshulta församling i Södermanland och hans hustru Carolina Johanna Carlberg, född 24 juni 1801 i Kungsåra i Västmanland. Paret hade tolv barn varav ett dog som spädbarn och ett i tjugoårsåldern. Fyra barn gifte sig aldrig. Ett av de gifta barnen fick inga barn. I nästa generation fick tre av de gifta barnen inga barnbarn. Det återstod alltså tre grenar varav ytterligare en utslocknade i nästa generation. Kvar fanns min egen gren och den varom jag nu skall berätta.

Det yngsta barnet i skaran var en son som hette Jakob Alexander. Han föddes 5 februari 1845 i Norrsunda i Uppland. Han fick studera på läroverket i Strängnäs, bodde hos släktingar där och blev så småningom bankdirektör i Söderhamn. Två av hans äldre bröder var bildhuggare och en var ciselör. Denna konstnärliga ådra gick i arv och när Alexanders två döttrar växte upp ville den ena studera konst. Det fick hon också och så kom det sig att Elsa Lundmark fick resa till Dresden för att studera detta ämne.

Dresden var ju på den tiden ansedd som en av Europas vackraste städer och det är inte svårt att föreställa sig vilket intryck staden måste ha gjort på denna småstadsflicka när hon 1910, 25 år gammal, anlände dit för att studera måleri på Dresdens konstakademi.

Efter ett tag blev hon bekant med en ämbetsman vid namn Gustaf Pressprich och redan 1911 blev det bröllop och 1912 föddes dottern Elsa Anna Katarina.

Sedan kom första världskriget och i dess spår spanska sjukan. Ett av dess offer blev Elsa Lundmark, som dog 1919. Dottern Elsa var enda barnet. Hon växte upp och gifte sig 1937 med en läkare som hette Walther Sachse. I snabb följd föddes fyra söner, Sven Uwe 1938, Arne Dieter 1939, Jan Peter 1940 och Hans Herbert 1942. Alla barnen föddes i staden Mölln en bit söder om Lübeck. Fadern dog 1944.

Här slutar uppgifterna på släkttavlan. Vem som hade sammanställt denna eller varifrån uppgifterna hämtats är oklart. Många var de frågor och tankar som de knapphändiga uppgifterna gav upphov till. Dog Walther Sachse vid fronten?

Eller av någon annan krigshandling som t.ex. vid ett bombanfall? Överlevde resten av familjen? Mölln ligger precis där gränsen mellan Öst- och Västtyskland gick och därmed också fronterna vid krigsslutet. Om de överlevde kriget, hur gick det i så fall för Elsa med de små barnen? Svårt barnen ihjäl under det kaos som rådde under den första tiden efter Nazitysklands sammanbrott? Osv, osv.

Vid en resa utefter den gamla Saltvägen från Lübeck och söderut för cirka tjugo år sedan passerade jag Mölln och stannade då vid en telefonkiosk och tittade i telefonkatalogen om där fanns någon Sachse med rätt förnamn. Det fanns ingen.

Så gick åren och för ett antal år sedan greps jag av släktforskarbacillen på allvar. Jag började kontrollera uppgifterna i den gamla släkttavlan. Mycket var riktigt men det fanns också vissa felaktigheter på datum och orter. Allt (nästan) var utrett i den svenska delen av släkten då min fru och jag bestämde oss för att göra en påskresa till München. Eftersom vi hade tänkt att åka småvägar beslöt vi oss för att låta Mölln ingå i resvägen. Som en förberedelse gjorde jag en utskrift av de uppgifter jag hade om familjen Sachse.

Efter en resa med Kielfärjan startade vi färden söderut via Ratzeburg och kom snart till Mölln. Vi hittade en skylt där det stod Stadthaus och körde dit. Med papperen i handen stegade jag in i hal-

len och gick fram till receptionen och förklarade mitt ärende för vaktmästaren där. Han lyssnade intresserat och ringde sedan via en snabbtelefon till en lämplig person. Denne var dessvärre inte lika intresserad för jag uppfattade att han sade något om att "han får skriva och fråga". Vaktmästaren såg min besvikna min och fortsatte att ringa tre eller fyra samtal. Plötsligt antecknade han något och när han talat färdigt vände han sig till mig och sade. "Jag har funnit en av dem!" Jag trodde först inte mina öron. Men jodå! Han hade skrivit namnet Jan Peter Sachse och födelsedatum stämde! En gatuadress i en ort som heter Deutsch Evern fanns där också! Jag frågade var orten fanns. Den låg strax söder om Lüneburg där vi skulle övernatta.

Efter att ha besett Lüneburgs sevärdheter ställde vi kosan mot Deutsch Evern som visade sig vara en mycket liten ort. Vi fann adressen men inte adressaten. Huset hade en namnskylt med fel namn. En granne som höll på med trädgårdsarbete tillfrågades. Han kände till familjen men sade att den hade flyttat till Lüneburg för fem, sex år sedan! Familjen bestod av man, hustru och tre barn. Hur skulle vi få reda på adressen i Lüneburg? Det vet de på Gemeindegaststube som hade adressen. Efter visst besvär fann vi kontoret som visade sig vara ett lokalkontor. Uppgifterna fanns i huvudkontoret i Melbek. Vi körde till Melbek som låg någon mil därifrån. Jo, man kunde ta fram de sökta uppgifterna om jag kunde vänta en stund och ville betala 5 DM. Efter cirka tjugo minuters väntan hade jag de önskade uppgifterna i handen. Det visade sig att familjen hade flyttat till Lüneburg redan för 13 år sedan. Men vi hade inte tid att åka norrut igen och börja leta efter adressen utan bestämde att det fick räcka med det uppnådda resultatet för den här resan. Det var ju i alla fall långt mer än jag hade vågat räkna med när jag klev in i Stadshuset i Mölln! Och vi hade planerat en resa till Frankrike till sommaren.

Sommaren kom och semestern. Det blev Varberg-Grenåfärjan den här gången. Vägen till Frankrike gick över Hamburg och därifrån är det inte någon lång avstickare till Lüneburg. Vi kom dit och frågade i Rathaus var man kunde få

adressen till en sökt person. I Glockenhaus blev svaret och vi promenerade dit. Det visade sig vara ett mycket gammalt hus. Det sökta kontoret låg högst upp. När vi kommit upp till det som en gång varit en vind visade sig vinden vara ett mycket vackert kontorslandskap där alla takstolar var synliga. Här satt tjänstemännen med dataterminaler och annan modern utrustning! Efter en stund hade vi den aktuella adressen som faktiskt var densamma som vi fått i Melbeck.

Vi for iväg till den angivna adressen som visade sig vara en villa i utkanten av staden. Jag ringde på. Ingen hemma! Eftersom jag inte ville lämna Lüneburg utan vidare kollade jag i en telefonkatalog om det fanns fler möjliga Sachse. Det fanns tre. Vi körde till de olika adresserna men de visade sig vara missar. Motvilligt började vi köra ur staden men körde först ännu en gång till den första adressen. Nu stod där en cykel utanför! Jag ringde på. En kvinna öppnade. Jag förklarade mitt ärende på min knaggliga tyska. Hon såg helt häpen ut. ”Peter har alltid sagt att han ingen släkt har!” sade hon. ”Han har mig” sade jag.

Hon bad oss komma in och vi fick veta att både hon och hennes man var lärare. Hon var hemma på lunchrasten och skulle strax tillbaka till sin skola igen. Vad släkten beträffade så levde alla bröderna och hade familjer. Och inte nog med det, brödernas mor levde också! Hon hoppades att vi skulle stanna till kvällen så att vi kunde träffa hennes man, men vi var på väg till Medelhavet och kunde inte stanna. Hon bad oss då titta in på hemvägen och vi lovade att göra så.

När vi på hemvägen oväntat ringde på var bara två av barnen hemma. De förklarade att föräldrarna var på betygskonferens eftersom det var terminsslut. De var tillsagda att ringa till fadern ifall vi skulle dyka upp. Detta gjorde de och efter en stund kom Peter hemfarande och det blev en stunds intensivt pratande innan han måste åka tillbaka. Han frågade vilken väg vi skulle köra mot Sverige och när han hörde att vi skulle mot Danmark talade han om att en broder bodde i Kiel. Efter ett telefonsamtal förklarade han att om vi körde direkt

De återfunna släktingarna

Foto: Helga H-S

dit så skulle vi få middag där och sedan kunde vi få husrum för natten!

Det blev en trevlig kväll hos Sven-Uwe. Han berättade om sin och brödernas familjer och det blev mycket material att komplettera släkttavlan med. Hans enda barn, en dotter, heter Britta. Sina svenska rötter var de mycket medvetna om!

En tid därefter ringde det på vår telefon. När jag svarade var det Elsa Sachse, som alltså är syssling till min far, som när hon fått höra om mitt besök i Tyskland omedelbart ringde och bad att vi skulle besöka henne nästa gång vi kom till Tyskland. Det gjorde vi redan nästa vår.

Vi blev mottagna som gamla kära vänner och fick höra mycket som för oss svenskar låter närmast ofattbart. Så till exempel hade hon och hennes man under kriget låtit en fransk krigsfånge, som arbetade i de odlingar som hörde till sjukhuset, duscha av sig i ett uthus. När detta kom till SS kännedom kom några SS-män hem till dem. De sade åt läkaren att han skulle packa några tillhörigheter och sedan följa med dem. Så följde de med honom in i rummet bredvid. Efter ett ögonblick hördes ett skott och SS-männen lämnade huset. När Elsa kom in i rummet låg hennes man död på golvet! Så blev hon ensam med fyra små barn.

Några år efter kriget blev hon bekant med en brittisk officer som hon sedermera gifte sig med. Paret bodde bara en mil från Mölln men eftersom hon numera har ett annat efternamn fann jag henne inte i Möllns telefonkatalog den gången jag letade i den.

Nästa vår ringde Elsa igen. Den här gången bjöd hon oss att komma och vara med när hon firade sin 80-årsdag. Då skulle alla hennes söner med familjer vara med. Givetvis tackade vi ja! Det blev en fantastisk tillställning på ett vackert värdshus på landet. Då fick jag tillfälle att bekanta mig med den stora skara som blev resultatet av att en flicka från Söderhamn reste till Dresden för att studera konst.

Kontakten har sedan hållits och vi har träffats många gånger och för ett par år sedan var jag och mina bröder med fruarnas i Mölln för att fira Elsas 90-årsdag. I april i år blir hon 95.

Allt detta kom sig alltså av ett samtal en kväll för drygt fyrtiofem år sedan och en släkttavla som jag fick då. Mina släktingar som jag pratade med då är sedan länge döda och anade aldrig vad den kvällens samtal skulle leda till.

Detta är en lätt omarbetad version av en artikel som var införd i denna tidning för femton år sedan.

Halvkusiner och andra kusiner

I nr 4 2006 av Släktdata undrar PLm om halvkusiner finns. Eftersom syskon delas in i helsyskon (barn med samma far och samma mor) och halvsyskon (barn som har antingen samma far eller samma mor) tycker man väl – utan att ha funderat särskilt mycket över saken – att något liknande bör gälla kusiner.

Anders gift med Anna (Anders 1:a äktenskap)

Barn

1.	Beda	gift med Harald	(barn till Erik och Sara)	Barn:	Lars
2.	Carl	gift med Göta	(barn till Erik och Sara)	Barn:	Kurt
3.	David	gift med Ida		Barn:	Ida
4.	Eva	gift med Johan		Barn:	Nils

Anders gift med Olga (Anders 2:a äktenskap)

Barn

5.	Per	gift med Stina		Barn:	Uno
6.	Rosa	gift med Tore		Barn:	Vera

X gift med Olga (Olgas 1:a äktenskap)

Barn

7.	Yngve	gift med Åsa		Barn:	Östen
----	-------	--------------	--	-------	-------

I tabellen har jag återgivit ungefär samma exempel som PLm använde, dock något ändrat. Jag har låtit Harald och Göta vara syskon.

Ett uttryck man använder då man vill tala om sina kusiner är att ange på vilken sida de finns, på fädernet eller mödernet. Nils kan exempelvis säga att Ida är en kusin på hans mors sida. Kurt kan säga att Lars är kusin på hans fars sida men – eftersom Harald och Göta är syskon – även på hans mors sida. Motsvarande för Lars vis å vis Kurt. Man säger då att Kurt och Lars är dubbelkusiner.

Är det då meningsfullt att skilja ut denna grupp bland kusiner. Ja, de skiljer sig åtminstone från andra kusiner i avseende på graden av genetisk identitet. Proportionen gener ärvda från gemensamma föräldrar är (ungefär) dubbelt så hög för Lars och Kurt som för Ida och Nils.

Men hur är det då med Nils och Ida jämfört med Nils och Uno. Ja, här råder naturligtvis ett liknande samband. Nils och Ida har ärvt gener från både Anders och Anna medan Nils och Uno har gemensamma gener endast från Anders. Resonemanget visar att det är meningsfullt att skilja ut ytterligare en grupp bland kusiner, barn till halvsyskon. Man kallar denna grupp halvkusiner.

Vad ska man då kalla kusiner till helsyskon, t. ex. Uno och Vera. Ja, varför inte helkusiner. Vi kan då dela in kusiner i helkusiner, halvkusiner och dubbelkusiner.

Per-Anders Hörling

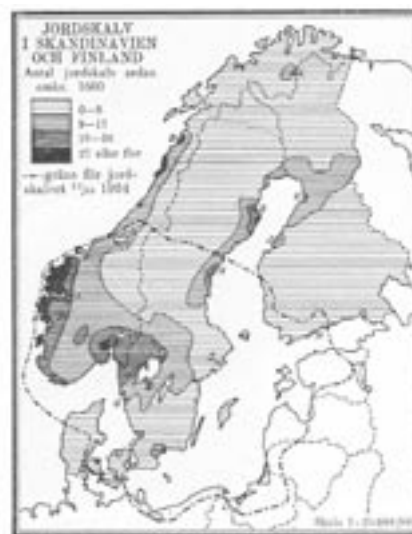
Vill du veta mer om genetisk identitet kan du läsa artikeln "Kan genealogin biologiseras?" i Genos nr 3 2000 (årgång 71 s. 108). Den kan hämtas från http://www.genealogia.fi/genos/71/71_108.htm

fortsättning från sid 9

Sverige och ända upp till Nordnorge. Efterskalv förekom även på måndagen.

Skalvets epicentrum låg några mil väster om Kosteröarna ute i Skagerack. Skalvet uppstod således på havets botten och kunde utvecklats till en tsunami. Skalvområdet omfattar ca 900.000 km² vilket betyder två gånger Sveriges yta.

För varje hel grad på Richterskalan ökas effekten med 32 ggr. Styrka 8 är alltså omkring 1.000 ggr kraftigare än styrka 6.

Karta ur Svensk Uppslagsbok

Prof. Kjellén uttalar sig

Professor Rudolf Kjellén har för både Bohusläningen och Göteborgs-Posten uttalat sig om jordbävningen.

- I vårt område har tre större jordskalv inträffat före detta. Det var år 1657, 1759 och 1857. Det senare skalvet kom på Palmsöndagen den 13 april under högmässan. Inget av dessa skalv var dock i närheten av skalvet i söndags, meddelar professor Kjellén. Även 1875 inträffade ett kraftigt skalv, som framförallt märktes i och kring Göteborg.

Källor:

Bohusläningen 25, 27 oktober 1904

Göteborgs-Posten 24 oktober 1904

Svensk Uppslagsbok 1947-1955

Slaktdatas webbplats på tredje plats i popularitet bland släktforskare i Sverige

Om man använder en Google-sökning efter enbart ordet ”släktforskning” så kommer numera vår webbplats som det tredje resultatet. Med bara de två giganterna Rötter och Genline före.

helt fritt att använda för alla som har egna webbsidor och ger en uppsjö av möjligheter till statistik på alla möjliga ledder. Nu ska det sägas att siffrorna för oss kanske inte är helt tillförlitliga eftersom vi bara har

kört analysen i en dryg vecka ännu.

Mera roliga siffror som man kan få fram är t.ex varifrån våra besökare kommer..

Andra intressanta siffror är att ca 80% av alla sidvisningar inte helt oväntat är söksidan. Vi har mellan 6- och 700 unika besökare varje dag. Det vore förresten ganska kul om några av dessa ville höra av sig med synpunkter om vad som är bra och dåligt på webbplatsen, maila till webmaster@slaktdata.org!

Naturligtvis finns det även klassiska rapporter som vilka sidor som är mest populära och vilka webbläsare som används. Kanske jag återkommer med mera glimtar ur statistiken i kommande nummer av Tidningen.

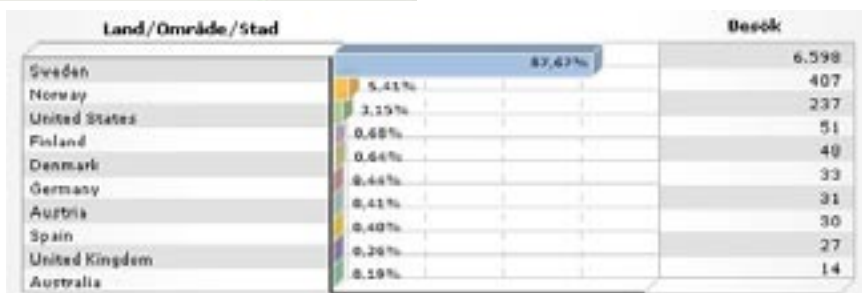
Webmaster

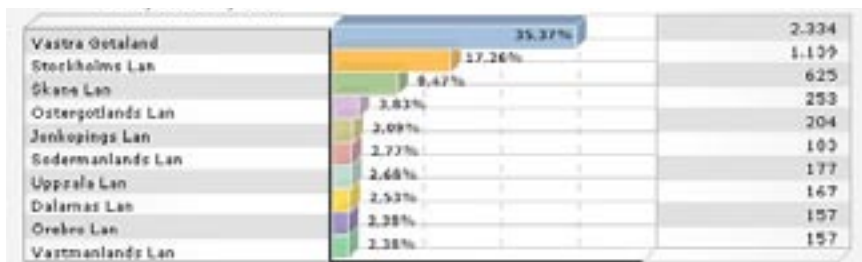
www.slaktdata.org

Om jag gräver lite ytterligare i statistiken för vår webbplats så kan jag också konstatera att förutom direktlänkar (det vill säga bokmärken eller manuellt skriven webbadress) så står Google ensam för att leda en stor del av våra besökare rätt. Närmare bestämt ca 28% av alla våra besökare kommer från en sökning på Google. Direktlänkarna står visserligen för en lite större andel, 36%. Så egentligen kanske det till och med är så att för många så fungerar Google som en adressbok, man behöver egentligen inte egna bokmärken. Det är ofta lika lätt att söka som att plocka fram ett bokmärke. Det vanligaste sökordet som används för att hitta till oss är just ”släktforskning” (71%) och på andra plats kommer ”Slaktdata” (15%). Det senare sökordet används ju uppenbart istället för ett bokmärke

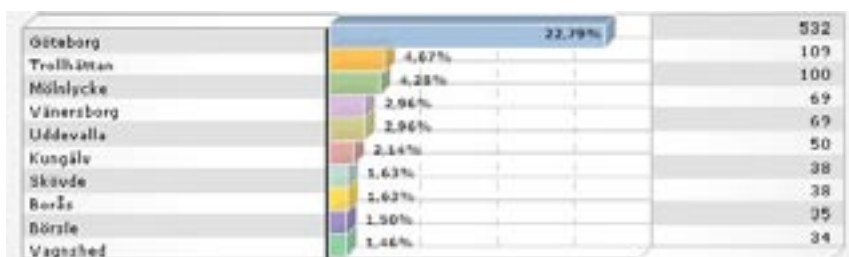
Var kommer nu alla dessa siffror och påståenden ifrån? Jo sedan någon vecka tillbaka så testar vi ett nytt analys- och uppföljningsverktyg, Google Analytics. Verket är

- Länder --
88% från Sverige och 5% från Norge

- Regioner i Sverige --
35% från Västra Götaland och 17% från Stockholms län

- Städer i Västra Götaland --
23% från Göteborg och 5% från Trollhättan

Ny bok - Trumpetarsläkten Edman

Björn Edman har nyligen givit ut en bok om sin släkt, Trumpetarsläkten Edman från Småland.

I de äldsta släktgrenarna finns åtskilliga trumpetare, alltså kavallerister som hade att svara för "sambandet" inom kompaniet eller regementet. Släkten leder sitt ursprung till trakterna runt Eksjö-Nässjö-Vetlanda och har spårats till mitten av 1600-talet. Släktnamnet är belagt första gången 1686.

En av trumpetarna flyttade omkring 1718 till Dragsmark i Bohuslän och från honom härstammar en västsvensk Edman-släkt med

förgreningar till USA. I ursprungsområdet i Småland finns dessutom åtskilliga släktmedlemmar idag. Det skall dock påpekas att det finns flera släkter med namnet Edman i såväl Småland som Västsverige.

Boken, som bygger på mer än 45 års forskning, innehåller även ett inledande avsnitt om hur det gick till att hitta olika släktgrenar, om blindskär och villospar. Ibland måste man lämna det helt säkra och ange att det "med stor sannolikhet" finns ett släktsamband. Facit kommer kanske någon gång i framtiden. I inledningskapitlet finns också generella uppgifter om vad trumpetaryrket innebar och hur trumpetare rekryterades.

Skriften är försedd med omfattande person- och ortsregister. Dern har även en kort sammanfattning på engelska inklusive ordlista.

Edman, Björn: Trumpetarsläkten Edman från Småland (2005). ISBN 91-631-6801-4. Kan beställas från författaren, bjornedman@goteborg.utfors.se. Pris 200 kronor.

Så här når Du informationen i Släktdatas arkiv:

Vår hemsida

<http://www.slaktdata.org>

innehåller alltid den aktuella registerinformationen.

Registren uppdateras kontinuerligt där och kan laddas ner till Din dator.

Bidrag med nya register

Nya register avsedda att ingå i Släktdatas arkiv mottager vi gärna. Även rättelser och uppdateringar. De kan sändas till föreningens registeransvarige Märten Sjöbris. För adress se sidan 3.

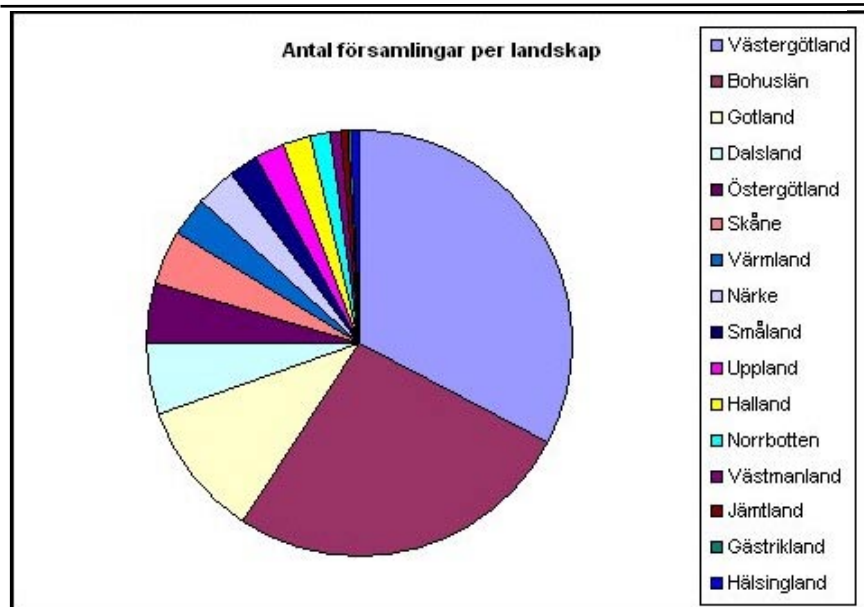
På föreningens hemsida kan man även se vilka registerarbeten som för närvarande pågår. På så sätt kan vi undvika dubbelarbete:

http://www.slaktdata.org/index.php/reg_pg

Observera!

Det finns fel i nästan alla register. Se därför om möjligt själv efter vad som står på mikrokorten!

Ett register är endast en förteckning över punkter i kyrkoboken, avsedd att underlätta vidare sökning.

Så här ser fördelningen av våra register ut för närvarande. Det finns gott om register på andra håll i riket. Föreningen verkar gärna för att dessa inkluderas i sökmotorn.

Om du sitter på register som skulle kunna glädja andra släktforskare, tveka inte att ta kontakt med Märten Sjöbris

(Färgerna kan vara svårtydda i svartvitt tryck. Största "tårtbiten" är Västergötland, sedan står landskapen i tur och ordning medsols i diagrammet)

Nya register i Släktdatas arkiv

Register som tillkommit sedan Släktdata Nr 4 2006 trycktes.

Församling	Län	Period	Registrerat av	Antal poster	Anmärkning
Borgeby V1	(M)	1711-1897	Birgitta Nilsson	634	
Edsberg F1	(T)	1780-1805 1848-1861	Jan Klingberg	1744	
Hellvi F2	(I)	1840-1860	Boris Wall	327	
Hidinge F1	(T)	1816-1854	Jan Klingberg	1843	
Hishult V1	(N)	1682-1860	Bertil W Johansson	1069	
Härja F1	(R)	1692-1862	Lennart Gustavsson	2852	
Härja V1	(R)	1697-1860	Lennart Gustavsson	1129	
Härja D1	(R)	1691-1862	Lennart Gustavsson	2086	
Knista F1	(T)	1816-1829 1862-1895	Jan Klingberg	2242	
Kumla F1	(T)	1697-1749	Jan Klingberg	2474	
Lärbro F1	(I)	1737-1817	Boris Wall	1641	
Rya H1	(L)	1797	Bertil W Johansson	647	
Röke D1	(L)	1647-1719	Bertil W Johansson	1094	
Röke D2	(L)	1734-1895	Bertil W Johansson	3520	
Röke F1	(L)	1647-1894	Bertil W Johansson	6520	
Röke V1	(L)	1647-1894	Bertil W Johansson	1261	
Sandhem F1	(R)	1811-1860	Lennart Gustavsson	7326	
Sandhem V1	(R)	1811-1860	Lennart Gustavsson	236	
Steneby F1	(P)	1688-1892	Elsa Sjödal, inm av Lennart Larsson	2528	
Töllsjö F2	(P)	1851-1900	Gunilla Pettersson, inm. av Harry Bech, Margareth Olsson och Lenart Larsson	2228	
Töllsjö F3	(P)	1901-1902	Gunilla Pettersson	384	
Ucklum V1	(O)	1715-1765	Henny och Wille Ängermark	262	
Uddevalla H1	(O)	1880-1890	Lars-Göran Larsson	6005	
Uddevalla H2	(O)	1880-1890	Lars-Göran Larsson	5618	
Uddevalla H3	(O)	1890-1897	Lars-Göran Larsson	6312	
Uddevalla H4	(O)	1890-1897	Lars-Göran Larsson	6303	
Uddevalla H5	(O)	1900	Lars-Göran Larsson	5072	
Uddevalla H6	(O)	1900	Lars-Göran Larsson	4619	
Uddevalla D6	(O)	1812-1860	Henny Ängermark	4355	
Valstad D1	(R)	1691-1772	Jan-Peter Glans	2289	
Vintrosa F1	(T)	1862-1894	Jan Klingberg	1502	
Våxtorp F1	(N)	1862-1894	Bertil W Johansson	1948	
Örkelljunga F4	(N)	1692-1860	Bertil W Johansson	2579	
Summa:				90.649	

Välkommen till Föreningen SLÄKTDATAs Vårprogram

Föreningen Släktdatas vårmöte lördagen den 24 mars , kl 11:00

Plats: Emigranternas hus, Packhusplatsen 7, Göteborg

Program:

Sedvanliga höstmötesförhandlingar

Övrigt program presenteras i nästa nummer av tidningen

Föreningen bjuder som vanligt på kaffe/te och frallor.

Välkomna!

Vårprogram för GöteborgsRegionens Släktforskare

För GRS aktiviteter gäller adressen Erik Dahlbergsgatan 36B om inget annat anges. Kom i tid, dörren måste låsas under mötet

Söndag 18 mars.

Öppet hus på Erik Dahlbergs gatan (vår samlingslokal är ej disponibel på Släktforskningens Dag 17 mars).

Måndag 16 april.

Preliminärt Föredrag

Lördag 12 maj.

Bussutfärd, preliminärt till södra Halland och Småland.

Aktiviteter saxade från www.genealogi.se

13 mars 2007 Södertälje

Öppet hus

Mellan kl.14.00 - 20.30 är det Öppet hus i AnKällan, Vegagatan 1-3, Södertälje. Alla med intresse av släktforskning, även icke medlemmar, är välkomna för information och rådgivning samt demonstration av olika databaser. Vårdar finns på plats.

13 mars 2007 Västra Frölunda

Kvällsöppet i Forskarstugan 17-21

Denna dag har vi kvällsöppet kl 17.00-21.00 i Sveriges släktforskarförbunds och DIS-VÄSTs forskarstuga på Mandolingatan 19 i Västra Frölunda.

Om du vill forska i ”stugan” - ring och boka en plats. per tel. 031-42 33 11 eller e-post gbg@genealogi.se

För dig som åker kommunalt, så stannar spårvagnarna 1, 7 och 8 på hållplats Orgelgatan, två minuters promenad från Stugan. Dessutom ligger Frölunda Torg på promenadavstånd. Bilburna besökare finner P-platser bredvid Forskarstugan – alternativt P-platserna på Frölunda Torg.

14 mars 2007 Stockholm

Forskarträff i Arninge

Varannan onsdag mellan 16.00 och 19.30 träffas vi för släktforskarträffar på Riksarkivets depå i Arninge. För 40 kronor är du garanterad en plats och har möjlighet att få hjälp av erfarna forskare.

Boka via Isa Kilsbo, 08-83 46 22 (kväll/helg, isas@telia.com eller på formuläret på vår hemsida.

Plats: Mätlingen 17, hållplats Måttbandsvägen, som nås med buss 629 från Danderyds sjukhus och Mörby C eller buss 627 från Kista C.

17 mars 2007 Borås

Släktforskningens dag

Borås Släktforskarförening anordnar i samarbete med Borås Stadsbibliotek Släktforskningens dag kl 10.00 - 15.00 i Stadsbiblioteket. Samtidigt hålles Öppet Hus i föreningslokalen, Gustav Adolfsgratan 8. Vi bjuder på kaffe med dopp.